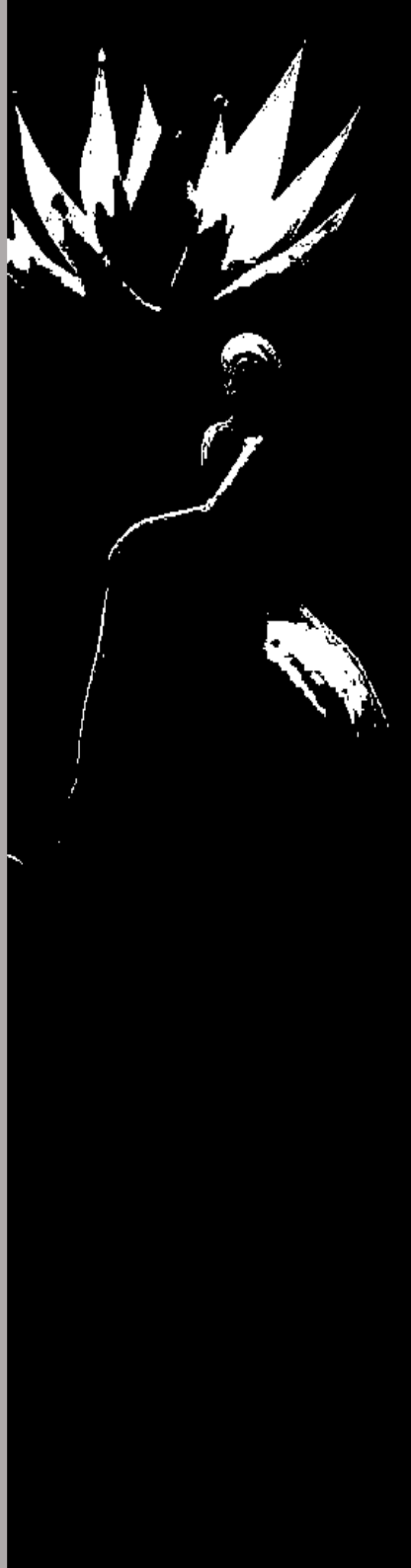

ينە قىتەمن

مىنى رومان

ايشانچ تۇره

ينه قيته من

کيچيک رومان

ايشانچ توره

۱۴۰۳ ه.ش

کتاب بېلگيلری

کتاب آتی: ینه قیته من (مینی رومان)

یازوچی: ایشانچ توره

ادیتور: محبوب الله توران

صفحه لرنی ترتیبگه سالوچی: محبوب الله توران

مقوا چیزوچی: محبوب الله توران

چاپ بیری:

نشر بیلی: ۲۰۲۴/۱۴۰۳

چاپخانه:

تیراژ:

اوشبو بيتيگيمنى جاندىن عزيز سبويكىلى عمر يۇلداشيم زهرا جان گە بغيشلەدويم.

ايشانچ تۇره

عليحده منتدارچيلىك اظهارى

مېنىڭ شعرلېرىم، حكايه و باشقە ژانرلاردا گى يازگنلېرىمنى بېر يېرگە تۇپلې، نىشرگە تيارلەگنى اوچون محبوب الله جان توران گە چىن كۈنگلېمدن صمىمي منتدارچيلىك بىلدېرەمن. بىلمەن بو مشقتلى ايش جوده كۇپ پېشانە تېرى تۇكىش و آلتىن وقتنى ايه مسلىك عوضىگە عملگە آشىرىلەدى. قنچە مۇقتەسم شونچە كم. بار بۇلىنگ محبوب بېك، چرچەمىنگ دېمىن. سىزىنىڭ بو اولوغ خىزمىتلىرىڭىز آلدېدە قىرصارمىن. شو اۋرىندە برچە ايجادى ايش و فعالىتلىرىڭىزگە پروازلر تىلب قالەمن. يەنە-دە مېھم و جدى فرهنگى ايشلرنى قىلە آلىشىڭىزگە ايشانەمن. تىنىڭىز ساغ، قلمىڭىز كېسكىر و كۆركم بۇلسىن.

ايشانچ تۇرە

بینه قیته من

(کیچیک رومان)

بیر کون آلدین جناب دونالد چوقور اؤیگه باترکن، خیالیدن منه بو گپلر کپچدی: جبر و تصادف یوزه سیدن انسان ذاتی دنیاگه کپله دی. بو کپلر کونگه توغیلیش کونی دپیه نام بپرله دی. انسانلر اونی آق ساغینیب، هر ییلی نشانلشه دی. آدم ذاتی جبر حکمی ایله عمر باغینی کپله جک امید ایپیگه باغلب باره بپره دی. جبر و تصادف عمرنینگ اچیق-چوچوک، یخشی یاکه یامان اوتیشیگه جوابگر اېمس. او انسانگه «تلاو» دېگن امکائیتنی بپریب قویگن، خلاص. «باردی یاقسه، ایسته سنگ اولوغله کونینگنی؛ ایسته سنگ اونوتیب یوبارگیل توغیلگن کونینگنی» -دپیدی جبر و تصادف. منه شکرلر بؤلسین که مېن هم هر حالتده توغیلگن کونیمنی تا شو بوگونگه چه نشانلب کپله من. یاروق عالمگه کپلگن کوننی نشانلش کیشیگه اوزگه چه کیفیت بغیشلرکن. قنده دی دیر عمرینگ شکوهینی حس اېته سن بو کونده. شو گؤزل حیاتی بغشیده قیلگن چاغلرگه بی اختیار شکرانه کپلتیره سن. بیر زوم اؤیگه تالر بؤلسنگ خیالاً عمر سرحسابی باشلنیب کپته دی. یاشینگ بیر یبرگه باریب قالگندن سؤنگ، حیات اوز

كۆرك و طراوتىنى يۇقاتمىسە-دە، اونىنگ شرف-شان ايرماقلىرى اېندى وجودىنگە شاشقىن مۆجلىنىپ اېمس، جىلدېرەب آقەياتگىگە گواه بۇلەسن، تەنگە تويەسن اونى. خواه ايستە، خواه ايستمە، قچانلردير عمرنىنگ سۇنگى تامچىسى «چك» اېتىب، قوريب قالىش آنلرى خيالىنگى بند اېتىشى بار گپ. بېش كونلىك دىنانىنگ اوزون كاروانىدن توشىب قالىشنگە شېهە قالمەيدى شو تابدە. يە، خالص، عمر چۇغلىرى وقت سەيىن ساويى بارەياتگىگە امين بۇلەسن ناچار. ثانىەلرى بېتگچ، بارسە كېلمىسگە يوزلنىش قۇنغىراغى چلىنە باشلەياتگندەى بۇلەبېرەدى! فىلسوفلردەى اۇبگە تالدىرەدى كىشىنى بونداق دملر. قنى اېندى اۋشە...

۱

قوياش كون باترگە قرەب آغەيپگن پىت، ساعت مىللىرى توشدن كېپىنگى اوچگە سرى شاشىلەدى. فصل ألمەشىب اولگورگن پلە، كوزىنگ ايلك نفسى يلەياتگن دملر اېدى اۋشە آنلر. بورنەراق^۱ تيارگرلىك كۇرىب قۇيىلگندى.

جناب دونالد آشخانەگە كىرىب اورىنە باشلەدى. او شنبە كونى دريادن اۋز قۇلى بىلن اولەگن بۇلىق قىنە سامان بلىغىنى^۲ قاووريشگە كىرىشىدى.

^۱ بورنەراق: بورونراق، آلدىنراق.

^۲ سامان بلىق: بلىقلىرىنگ بىر تورى.

فرانسواز اېسه تنسيق^۳ سلاتلر ايله دسترخوان يىشىگه توتيندى. يقين-
اوزاقدن كېلەياتگن جگرلرى هم هەدېمەى اېشىك قاقىشەدى. بارنى^۴
آچىب، اوندىن اوزاق سقلنگن ناپليون شرايىنى هم كېلتىرىپ مېزگە قۇيدى.

۲

يانىدە اېسه، چىراق نورلرېگە لاو-لاو تاولنىب تورگن قۇش قىدح كۆزگە
ايلينردى. سەل-پىل رنگى اونىققن، اېللىك يىل آلدىن چىزىلگن ايكى
صورت دېوارده آسغلىق تورگندى. بو صورتلر دونالدىنىگ سېوېشىب يورگن
كېزلىدىن بىر نىشانە اېدى. يىرىم عصرلىك عمرنىنگ تىرىك شاهدهى؛
اۋەيلىب، اسرەب كېلىنەدى بو عكس. بوگون دونالدىنىگ تولد كونى.
اۋغىللىرى، كېلىنلر-و، نىپەرلر تېلنىشىب، مېز اطرافىنى تۇلدىرىپ
تورىشىدى. مطايىبە، هزل-هوزول گىلر، خوش چىچقىلىك آرېمەپىدى.
سالوندى توغىلگن كونى نىشانلىش ملايم فزاسى حكمران. اوى تامىدىن
شادلىك، خورسندچىلىك ياغىلىب تورىدى. خانەنىنگ تۇرىدە گى دېوارده،
قويوق تومن اىچىدىن ياروقلىك تامان يېلىب، گاه تۇلقىن سىمان كۆككە
كۆتۈرىلىب، گاه قويى لب، ايلگرىلب كېلەياتگن ايكى يارقىن رنگلى كەلك
تمثالى توشىرىلگن پورتريت ايلىنگن تورىدى. پس آوازده جان بغيىشلاوچى

^۳ تنسيق: ناياب، كم بۆلەدىگن، كم اوچرەدىگن.

^۴ بار (Bar): شرايخانە، مى قۇيىلگن المارى.

قۇشلىقلار ترەلە يېدى. ممتاز مەيىن كوى صدارى يىنگرر، بىلور قىدىللىرىنىڭ خىرە يانلىق يالقىنى ايچرە، كېكسە اپر-خاتىن بالە-چقەلىرى بىلن حىيات ھىدىە اېتگن عمرىنىڭ يىنە بىر كۈنىنى شادان اۋتكىزىشگە كىرىشە ياتگن اېدىلر. بوگون عادىي كۈنلردن اېمس؛ جناب دونالدنىڭ توغىلگن كۈنى. بۈندىن سەھل آلدىنراق شو جايدە ماما فرانسوازنىڭ توغىلگن كۈنى شۈندەي طىننەوار قىلىپ نشانلىنگىدى. ھلى يىم اۋشە قووناق، خوش چاغلىك ھواسى آرىگىنى يۇق...

۳

- بوگون اىلك قدحنى سېنىڭ ساغلىغىنىڭ اوچون ايچەمىز، -چوغورلىشىپ تورگن عزىزلىرىنىڭ دقتىنى اۋزىگە قرەتركن، -دېدى خانىم فرانسواز تورموش اۋرتاغى جناب دونالدنىڭ يۈزىگە يۈزىنى تېگىزە تۈرىپ.

جانىگە جان قۇشلىگىندەي جناب دونالد ھم جىلمەيگىنچە كولىب تورگن خاتىننىڭ قىپ-قىزىل تۇلىشگىنراق، دۇندىق قىنە دوداقلرىدىن باتىرىپ ھۇل اۋپىچ آلدى. نىبەرلر قىقىردەشىپ، كولىشىپ، چىك چالىب يوبارىشىدى.

- رحمت فرانسواز! شو باش قدحنى بىر مېن اوچون اېمس؛ اىككىمىزنىڭ باقى بختىمىز، ساغلىگىمىز، بالە-چقەلرىمىزنىڭ بخت و سعادتى اوچون

ایچه یلیک، -دبیه جواب قیلدی جناب دونالد شراب قدحینی آغزیگه ابلته یاتیب. «چپس» دبیه، جیرینگ-جیرینگ قدحلر اورشتیریلدی.

اوزاق صحبت آره سیده آز-آزدن مَی قدحلری ینگیلنیب تورر، ایگیسی سکسان بیلکیک عمر افسده لیکلریدن بیر-بیر قتیمنی حکایه قیلشیب، خوش کیفیت و تبسم ایله کونگیل چینگلرینی یازیب توریشه پردی... اؤغیللر، کپلینلر و نبیره لر عبرت سباغینی تینگلشگه قولاق آسماقده ابدیلر.

۴

یپنگیل گینه موسیقه اونی، کوی و قوشیق نالیشرلی اوی هواسینی معناگه تاشیریپ توریدی. الله قیسی خاطرهلرینینگ اینگ چوقور قودوقلریدن افسده لیکلرینینگ اینگ یاقیملی لرینی چیقریب، داستان قیلسه بۆله دیگن لحظه لر ابدی. خلص، مزه لی گپلر. هوس قیلرلی، عبرت بۆلرلی واقعه لر حکایه قیلنر ابدی آره-چوره.

۵

کوندوزی ساعت اوچدن اؤتیز دقیقه اؤتگندی. یریم آچیق دبرزه لردن سلقین گینه کوز شمالی افسیب توریدی. درخت ییراقلری یکه-یریم، سریق، قیزیل و ارغوان رنگلرگه چه بیله باشله گندی. تشقریده جوشیب برگ

يازگن افرا درختىدن^۵ بىتتە گىنە قىزغىش برگ، خودى بىراو آتەبىن آنگندەى اوى اىچكرىسىگە، عىنا دونالد و فرانسوازلر اۆتيريشگن مېز اوستىگە كېلىپ توشدى. يۇق، ھىچ كىم آتمەگندى بو پىراقنى. شمال اپېكىنى^۶، سىلتاوى بىلن برگ نىنگ اۋزى بوتاغىدن^۷ اوزىلىپ مېز اوزرە اوچىپ توشگن اېدى. «بو نىمە حكمت؟» -دېيە برچە نىنگ آغزى آچىلىپ قالدى. جناب دونالد قىزىقىپ، كوتىلمە گندە مېزگە كېلىپ قونگن افرا برگىنى ايكى برماغىدە توتگنچە:

- منە گىلرېمىز راست چىقدى. اېزگو خاطرەلرنى تەشېب كېلگن بو قىزغىش برگ بختىار حىياتىمىز، مصفاً محبتگە بېلىپ^۸ يشەگن كونلرېمىزنىنگ نشانەسى، بىر قرەگىن فرانسواز، -دېدى-دە، بايەگى افرا برگىنى خاتىنىگە توتقۇزدى. فرانسواز ھم شىرەلى كولىپ، برگنى قولى نىنگ كفىگە قۇندىرگنچە:

- تۇغرى آيتەسن دونالد، -بىر زوم خيالگە چۇمىپ، اۋى-فكر قناتلرېدە پرواز قىلەياتگن كى، -بوگونلرگە يېتگنلر بار، يېتمەگنلر بار. كىرىپ چىقەياتگن

^۵ افرا درختى: كانادادە و اروپا اولكەلرېدە اۋسەدېگن درختلرېنىنگ بىر تورى.

^۶ اپېكىن: شمال، سوو و شو كىبلرېنىنگ آقىمى، شو آقىمدەگى تاثيرى، اورىنىشى.

^۷ بوتاق: درخت نىنگ تەسىدن ياكە يۇغان شاخەلرېدن ترماقلىپ چىققن يان شاخە.

^۸ بېلىماق: قاپلىماق، چولغىماق، تۇلماق، اۋرەنماق.

نفس نینگ هر دمیگه شکرلر بؤلسین! نشانله یاتگن شو کونگه یبتکزگنیگه
حیاتگه بیزدن سان-سناقسیز تشکرلر هدیه!

- سکسان بیل، سکیز کونگه تاتیگولیکده ی گؤبا، سکیز قولتوم سوو ایچگن
مثال. بونده بین تاتلی کونلریمیزده، نیمه بؤلسه هم بیران نرسه دن شکایت
قیلمه گنیمیز، اؤکینمه گنیمیز^۹ افضل، -ساغلیغی بیلن باغلیق نرسه لرگه
اشاره قیلگندی، -باشگه توشگن پست و بلندیگه یولرگه برداش بېریب،
یوره کنی یاش توتیب کبله یاتیرمن، اؤزینگ بیله سن فرانسواز، برچه سی
اؤزینگگه عیان. دونالد بو گپنی ییغین نینگ آخرلریده، بؤش بیر پیت تیلگه
آلدى.

- سېنده ی متانتلی اېر کیشینی داستانلرده گینه اؤقیب اوچره تیش ممکن، -
خاتینی کؤنگلینی الگن بؤلدى. تغین دونالد گپینی دوام اېتدیردی.

۶

- بو پیراق قینه نینگ توزیلیشیگه بیر قره-یه. نیمه دیر آغیرلیق قیلگن که، او
بته سیدن اوزیلیب توشگن... بیله سنمی؟ اصلیده بو یېرنینگ تارتیش
کؤچيگه بؤیین اېگیشگه مجبور بؤلیب، جاییدن اوزیلیب توشگن. بو برگنی
شمال بېلیدن توتیب، ایچکریگه بیزگه تامان ایتریب کیریتگن اېمسمی!؟

شوندن سۆنگ بیراق ینگى بیر مهمان کبى بیزنینگ صفیمیزگه کبلیب قوشیلگن. بېگانه اېمس، بو برگ اېندی بیزنینگ عزیز مهمانیمیز بوله دی. بیله سنى همّه نرسه نى وقت پیشیره دی، زمان آرتگه قیتمه یدی، آرتقیچه یوکنى اېلکه سیده منگو کۆترب یورمه یدی هم. وقت بو ینگیلیک نینگ تکرارلینشى دېمک دیر. بیز اونگه ایش و اېرگشووچیلریمیز.

- راستمانه فلسفى فکر یوریتدینگ دونالد، تشله بېشنى! سېنى توشینه من. بو عقل رسالیکنى سېنگه وقت عطا اېتگن. انه شو تاتلى زماندن آریقلىب کېلگنینگ؛ یخشی کتابلر، یالقین اوی-تفگّر بو عقلی رسالیکنى هدیه قیلگن. شو چاققه چه عقل چیراغى سېنگه میاق^{۱۰} بولیب کېلدى... منه کتابخانه نگده تیزیلیب تورگن قطار-قطار کتابلرینگ هم فکریمنى تصدیقه یدی. حیات شناس عالم صفتیده بیالوژى علمى بویچه اولکن کشفیاتلر قیلدینگ، ممکن قدر خلقت سړینى آچیدینگ، علمینگ طفیلی دنیا کپزدینگ، ارمان سیز سیاحت قیلدینگ. کتّه-کتّه مکافاتلر بیلن تقدیرلندینگ. یازگن «سفرنامه» نگ باسیلیب چیقیشینی اینتیقلیک بیلن کوته من اېندی.

^{۱۰} میاق: مشعل؛ یؤل کۆرسه تیپ تورهدیگن، اؤرنک، نمونه.

- آشیریب مقتهمه دینگمی مېنینگ قوره له ییم^{۱۱}، توشینگنینگ اوچون رحمت فرانسواز، - کۆزلی سېوینچگه لیکه تۆلگن بیر کۆرینیشتده، - نیمه یخشی ایش قیلگن بۆلسم سېن طفیلی، نیمه گه اېریشگن بۆلسم سېنینگ تشویقینگ، سېنینگ قۆللب قۆتلاوینگ آرقه لی گینه اېریشدیم، دېب قۆیدی جناب دنالد.

۷

تشفری اطرافده کوز اوزی نینگ اېیکیده ی مه یین-مه یین یاقیملی یېلینی تره تیپ توریبیدی. طرفه درختلر رنگیدن کۆزلر قووانه دی. قوشلر چوغورلشیپ اوچیب قۆنه یپیدی؛ دملرینی لیکللتیب، آلمه خان سریق- قیزغیش برگلری آره سیدن دنک لر^{۱۲} مغزینی کیتیرلتیب یېماقده لر. اوی آلدیده گی چیمزار، اېکیب قۆییلگن رنگمه-رنگ گلر، تۆشب کېتیلگن کۆم- کۆک پارک چیملریدن کۆزلر چقنه ییدی. یم-یشیل بوی چۆزب تورگن ارچه لر-و، چنارلر طبعیت چراییکه چیرای قۆشماقده. بیر یاقدن درختلر آله- براق تۆنینی اېندی یېچه باشله یپیدی. تورلی-تومن آغاچلر ینه-ده کۆرکم منظره حاصل قیلگن. هه، کوز فزاسی چیندن هم اوزگچه بۆله دی. آدمنی تآثرچن اؤیگه چولغه یاتگن بونده ی فضا ایچینگده عمرنی بیر سرحساب

^{۱۱} قوره له ی: کییک نینگ یاش باله سی.

^{۱۲} دنک ~ دانک.

قیلیشگه اوندومه سینمی؟ لېکن خورسندچیلیک فضانی درّاو اؤگرتیریب یوباره دی. غیبدن نوایی نینگ منه بو گؤزل بیتی نی کیمدیر آلیس هراتدن کبنگ قیزیل پیراق اؤلکه سیگه تکرارله یاتگنده ی گؤیا.

ماضی و مستقبیل احوالین تکلم آیه کم،
نی اوچون کیم، دم بودمدور، دم بودمدور، دم بو دم.

شرق حکمتیدن خبردار دونالد بو یورتلرنی بیر کبزیب چیقیش آرزوسیده یشب کبله دی. بیر کو باریش نیتیده.

۸

«تنسیق طعاملرینگ بیرم مزه لیق» -دېب، سامان بلیقدن بیر-ایکی قیمتیندی فرانسوز و کانیاک شیشه سیدن ینه بیر قیته همه گه قویلدی. سهر طراوت آغاچلرینینگ پیراقلری شمالیده اېگیلیب، تاولنیب، چیقلماقده اېدی. دېرزه پرده لرینی قیمرده تگوده ی شمال همان اېسیب توریددی. شو زمان «افرا» آغاچیدن سرغیب بیتگن ینه بیر دانه سی اېسیب تورگن شمال نینگ یبتاوی^{۱۳} بیلن شیغیر اېتیب مېز اوستیگه کبلیب قوندی. دونالد هم فرانسوز هم پیراقه تیکیلیب قالیشیب، دانگ قاتگنچه حیرت یاقه سینی اوشلب قالدیله. «بو نیمه اېدی دونالد؟!»، دېدی فرانسوز. دونالد

^{۱۳} یبتاؤ: جلاویدن توتیب ابرگشتیریش، بیتکلش.

قۇل اوزە تیب، خودی فلسفی بیر کتابنی چوقور تفکر ایله اوقی یاتگن کبی، اېندی سریق تارته باشلەگن برگ بېتیگه کۆز نورلرینی ساچدی. دونالد نظردن، برگ اوزره سکسان ییللیک حیات کېچمیشلری حرکتلنپ، تیلگه کیریب بیرین-سیرین اۆته یاتگندی گۆیا. بیردن دونالدننگ منگلەبیده اوی-خیاللا قویوقلشە باردی و خاتیننگە یوزلنپ:

- بیلەسنمی عزیزیم، بو پیراق مېنینگ عمر دفتیریم نینگ اوقیلمەهی قالگن سۇنگگی ورغیگه اۇخشەیدی، -دېب صمیمی و قووناق کیفیت ایله جیلمەیب قۇیدی.

- دونالد عزیزیم، -پینگیل کاییدی فرانسواز، -هزلینگگی قۇیسنگ-چی!

- حیات حقیقتلری شفقت سیز بۇلەدی. او ساغینچ-محبّت چېگرەلرینی یاریب کیریشگه هم قادر، حساب-کتابینی قیلمەهی قۇیمەیدی، خۇبمی سېوگیلیم فرانسواز.

- نیمه بیران نرسە یاقمەهی کۇینینگ^{۱۴} خیره تارتدیمی؟ مېن هلی جانیم ایچره بوندەهی بیر حقیقت اؤرمەلە یاتگنینی سېزگنیمچە یوق، یوره گیمدە حیات چۇغلیرى همان لنگیلل یانیب توریددی، مېنینگ دونالدیم؛ اؤیلەیمن

^{۱۴} کۇینینگ ~ کۇنگلینگ.

كە، سېن ھم شونداق سن، مېدە-چويدە نرسە لرگە پروا قىلمسلىك عادىتىنگ بار...

بىر تىندەگى ايكي جان سىنگرى سۆزلىشىپ تورگن اپر-خاتىن گاھا كېچمىشلىرىنىڭ يارقىن خاطرەلىرى تويىگە شونىغىب كېتىشەدى، گاھ تىرىكلىك ساحللىرىگە قدم اورەياتگندەى. اولردن پرچە-پرچەلىرىنى اپسلىشىپ كۆنگىل يازىشەدى؛ يورەكلرى يىرەب كېتەدى شولردن سۆنگ.

شو پىت اپشىك ترەقىللىب كېتدى. بارىب قرەسە، پۇستەچى اپشىك تىرقىشدىن بىر دستە خطنى اوى ايچكرىسىگە تشلب كېتىدى. دونالد آلە سالىب خطلىرىنى كېلتىردى و مېزىنىڭ بىر چېتىگە قۇيىب، اولرنى بىر-بىر كۆزدن كېچىردى. قولىدەگى شو بىر دستە خط آرەسىدن بىر پاكىتى سىرغەنىب مېزگە توشدى. شفاخانەدن كېلگن بو خطنى اىلگىدن توشورمەى، درّاو اۇقىشىگە توتىندى دونالد.

۹

سكسان ايكي ياشلى جناب دونالد بېش يىلدىن بويان جان اپشىب، آغىر دردگە داش بېرىب، يىشب كېلماقەدە. خودى، ايچىدە اولكن كوچ بولاغى كۆز آچكندەى؛ تۆزىمى آشىب، بوتون وجودى صبرگە اىلنگن. او دايمى دكتورلر كۆرىگىدە، دارى-درمانلىرىنى ھم اۋز وقتىدە اىب تورەدى. چقىرىلگودەى

بۇلسە، كېچىكمسدىن اۋز ماشىنەسىدە كىسلخانىدەن زىيە بارىپ كېلەدى. عالم، اۋقىمىشلى، ضىالى، توشونگن آدم-دە، اۋز ساغلىغىنى قىتقۇق حىمايە قىلەدى.

جناب دونالد شىرىن سۆزلى، خوش بىچىم، معاملەسى ملايم-مدىنتىلى بىر انسان؛ تشقى كۆرىنىشى ھم جاذبەدار، كېلىشگن. آق يوزلى، ناۋچەدن كېلگن دونالدنىنگ تېپە ساچى ایلنەسىگە تۆكىلگن، ساقالىنى دايم قىرتىشلىب يورەدى. بۇيى بلندلىگى اغزىغىنلىگىنى بىلدىرمەيدى. كۆكىمتىر يۇغان تامىرلىرى بۇينى-يو، بىلكىرىدن بۇرتىب چىققن، تەقىب آلگن كۆزلىگى آرتىدە شىشە سىمان، اوچر كۆزلىرى بلقىب، كېنگىلكلرنى گزلهيدى. بىر معناده دونالد وقتنى بېنگىب اۋزى زمانگە ایلنىب، قىرىشنى تۆختەتیب، تىزگىنلىب آلگن دېسە بۇلەدى. آپاق قاردهى اۋتتيز ايكىتە تىشى ھنوز بوپ-بوتون، ساپە-ساغ. آزاده، كىينىشى زۇر، اېگنيدە قىمت بها كۆيلىك، بۇيىن باغى بۇيندە يره شىق تورهدى. اياغيدە قىمت بها بوتلردن، اوتولنگن درىشى كىيب تشقىرىگە چىقىشنى ياقتىرەدى. او ناياب فن ساحەسىدە تحصيل كۆرگن دانشمند كىشى، فن دوكتورى، بىر نېچە رواجلنگن دولترنىنگ تدقیقات مركزلریدە ایش یوریتیب كېلگن تنقىلى حیات شناس پروفیسور. بىلیم و قلمیدن یخشی گینه اقچه قازانگن، خیریە ایشلرگە ھر دايم فعاللیك كورستیب كېلەدى. معنالى حیات اېگەسى، اۋزىگە تۇق، بانكده ھم

اعتبارى يوكسك. خاتىنى فرانسواز ھم اوقىمىشلى، آيدىنلى، فزىكدان بىر خانىم. يقىندە سكسان ياشگە تۈلەدى. جانى جانىگە توتش چال-كمپىر ھنوز سېوگى شرايىدن قانگنلىرى يۇق.

سېويىب، سېويلىب يىشب كېلەياتىرلر. بىر-بىرىنى آيىب، بىر-بىرگە مدار بۇلىب، تىرەشىب، تىركشىب يشەماقدەلر. خاتىن اۋتە مەربان، جناب دونالدنىنگ جانى-حالى خانىم فرانسواز جانى ايچىدە. اولر قووناق دملرى-يو، يىخسى-يامان كونلرى، بخت و سعادتى؛ غملى، دردلى آنلرىنى بىر عمر بۇلىشىب يىشب كېلگنلىرى حقيقت. خانىم فرانسواز جناب دونالدگە قرەگندە سەھل اۋزىنى آلدىرگن؛ بلکہ آزغىنلىگىدن شوندى كۆرىنر. اونى ھلى تاتلى حسيات كورتكلرى، چرايلىك دېگن فصلى ترك اېتىب اولگورگنىچە يۇق. اينجە طبعىتلى، گىپىرگندە تاووشى يان-اطرافگە ياقىملى جرەنگ ساقىب تۈرەدى.

۱۰

اېر-خاتىن اويده فرانسوز تىليده سۆزلشەدى. اۋتە شىرەلى، موسىقە، ميلودىگە يوغرىلگن فرانسوز تىلى بو شىرىن زبانا اېر-خاتىن تىللىرىدە اۋزگچە جرەنگلەيدى. بىرەم ياقىملى كە، سىرە تىنگلب تۈيمەيدى آدم اولرنىنگ سۆزلىرىدن. چىندىم فرانسوز تىلى طبعىت-نىنگ شەكارلارىدىن بىرى! «تىل دېگنى بو قدر لذىذ بۇلرمى؟!». لطفگە يوغرىلگن كە، «سۆزدىن

۳۳

اۈلۈكنىنگ تىنيدە روج پاك... (نوايى)» -دېگن شعر راست اېكنىگە ايشانمەي علاچىنگ يۇق. بىر-بىرىگە مناسب بو ايكي انساننىنگ فضيلتكە ليما-ليم برکه لي تورموشى برچه گە عبرت بۇرلى چىندىم. كېكسە ابر و خاتىن قلدىرغاچدەي قىزلى-يو بورگوتدەي اۋغىللىرى كمالگە يېتكىزىپ، مستقل حيات آغوشىگە اوچىرىپ يوبارىشگن. باشقە-باشقە شەر و يورتلردە يىششەدى، اولر اېندى اۋزلى آتە-آنە!

پۇستەچى تشلب كېتگن خطدە تاكىدلنگن ايما-اشارە دونالدگە توشونرلى اېدى؛ فرانسواز هم نىمەنى دىر پىقەگندەي بۇلدى. نىمە بۇلگن تقدىردەيم بيتىكدە گىلر بوگونگى توغىلگن كون بزمىگە سايه سالە آلمەيدى.

۱۱

دونالد اېرتەلب تورىپ يوويندى. تاپ-تازە بۇلىپ، خوشبوى ايفارلردن سىپتدى. قارە چرم بكسىنى آلدى. تېورەگىدە كېلك سىمان ایلنەياتگن فرانسوازنىنگ آغزىدن اۋپەياتىب بغرىگە آلدى، خىرلشدى و ماشىنەسىدە اۋتورىپ كسلخانەگە كېتدى. فرانسواز هم خوش خىرلشىپ، «اۋزىنگگە قرە دونالد، ساغ-سلامت بارىپ كېلگىن!» -دېپە گراژدە آياق اوستىدە تورگنچە تىك كوزەتىب قالدى؛ سۇنگ اويىگە قىتىب كىردى. تيارلەگن بىر پىالە اچىققىنە كافىنى اچىشىگە اۋتىردى. كۇنگلى خىرە تارتگندەي، بىر نرسەدن بېزاوتە لنەپىدى. تىن آلمەي، بايەگى خطلرنى بىر-بىر كۇزدن كېچرە

باشلەدى. دونالدگە كېلگەن كىسلخانىە خىطىنى پاكىتىدىن چىقىرىپ اۋقىيى كېتىدى... شو آن جىرىنگ، جىرىنگ اېتىب، قۇنغىراق چلىندى.

- ھلو، ھلو، اېشىتەمەن دونالد، سېنىمى سن؟

- ھە، بو مېن دونالدمەن.

- يىخشى مى سن؟ يىخشى يېتىب آلدىنگىمى؟

- رحمت، يىخشى مەن. دوكتورىم بىلەن اوچرەشدىم، ھەمەسى يىخشى، دېدى خانم لىزە؛ جودە يم مېربان دوكتور.

- قچان اويگە كېلەسن دونالد؟ - سۇرەدى فرانسواز.

- مەن، آچقىچنى^{۱۵} بورەب، ماشىنىنى اۋت آلدىرەيپمەن، يېتىب بارەمەن بىر پىسدە.

- توشلىككە نىمە پىشىرىپ قۇيەي، كۇيىنىگ نىمە توسەيدى^{۱۶}؟

- اۋزىنگ بىلەسن، ھلى كون بۇيى توغىلگەن كون دوام اېتەدى-كو.

- اوندە قۇزى قارىندەن اچىققىنە سوپ قىلەمەن.

^{۱۵} آچقىچ: كلىت.

^{۱۶} توسەماق: خواھلەماق، اېستەماق.

- یؤل بیرآز تیقلینچ، بیر ساعتگه قالمهی ییتیب بارهمن.

- خؤب خیر، یخشی کهل.

- بوپتی، میلی.

...

اېشیک نینگ زنگی چکلیندی. باره سالیب فرانسواز اېشیکنی آچدی. دونالد
سلاملشیب ایچکریگه کیره یاتیب، فرانسواونی قوچیب، یوزلریدن اؤپدی.

۱۳

- نیمه گپ عزیزیم سؤیله قنی، نیمه خبر؟ دوکتورینگ بیلن
اؤچره شدینگمی؟

نتیجه نیمه اېکن؟

- هه، اؤچره شدیم، لابراتوار نتیجه لری چیقیدى.

- هممه سینی توشنتیردی مېنگه، آیتیب بېر-چی، نیمه لر دبیشدی
دوکتورینگ؟

- هممه سی یخشی، - کولیمسیره گن بیر حالتده، - خواط-ر-ر-رلی جایى یوق-
ق-ق.

- لبلرىنگ باشقە نرسە، يوزلرىنگ باشقە نرسە گىپىرە ياتگندەى نظرىمدە.

- سېنگە آىتمەى كىمگە آىتمەن يورەك دردىمنى. اؤزىنگ بىلەسن فرانسواز،
ھەمەسى اؤزىنگ بىلەسن.

بىزىنگ دوكتورلر رحم سىز، شفقت سىز بۇلىشەدى. كۇنگىلنى آلىب،
كسلىنى يوپەتىش يۇق اولدە. تۇغرىسىنى، بار گپنى دنگل آىتىشەدى
قۇيەدى.

- ايش قىلىب، ساينگنى باشىمدن كم قىلمەسىن دونالد، يورەگىمى
مونچەلر اېزمەسنگ-چى، گىپىرە قال.

- فرانسواز،- پيالەدەگى ساووق سوودن بىر ھوپلب،- مېندە يخشى خبر يۇق-
ق-ق-ق، دلينگنى بوندن آرتىق وىران قىلىنشى اىستەمەىمن. آىتىلەدىگن
گپنى وقتىدە آىتىب قۇيگنىم يخشى. او ياغى نىمە بۇلسە بۇلر.

توغىلگن كون ھم اداقلب قالگندى. عايلەسىگە سىر بېرگنى يۇق ھلى.
فرانسواز:

- يورەگىم ترسە يارىلە يازدى،- كۇزلرى جىققە ياشگن تۇلىب،- آىتگىن
دونالد دوكتورلر نىمە دېيىشدى سېنگە؟

- فرانسواز! -بیر-بیری نینگ بؤینیدن قوچیشیب، بغیرلشگنچه، -سېنگه
آیتمه ی کیمگه آیتە ی؟! «کۆپى بیلن ینە ایکی آی یشە یسن، ... کسلی بار
سېندە!» -دبیشدی دوکتورلر و بیر نېچە قلم داری یازیشدی.

دونالد نینگ اوضاعی سیره اؤزگرگی یوق. همیشه گی دېک قووناق،
کۆترینکی کیفیتە. فرانسواز نینگ کۆزلی جیققە یاشگە تۆلدى. یوزیدن
قانی قاچدی. غمگین لبلرینی تیتراق باسیب، سۆزلرنی یخشی ادا
قیلە آلمە ی توریدى. دونالد بو ساووق خبرنی فرانسوازگە یېتکزیب، اونینگ
بغیرینی اېزیب ادا قیلدی شېکیلی. مایوسلیک چولغەدی، خودی آسماندىن
یېرگە کېلیب توشگندە ی کرخت بیر حالده تیلی سۆزگە آیلنمەدی.

دونالد فرانسواز نینگ کۆنگیلینی آلیب، بیر قدر یوپتدی...

۱۴

- ایکی کون آلدینگی احوالی قره؛ بوگونگیسیگە باق. دهشت! -دېدی
دونالد. قره سه که، مېزنینگ بیر چپتیده اؤشه ایکیته افرا برگی بېجیریم
توریدى.

- اېسینگدە می؟ منه بو یپراق نینگ قیزغیش جوشقینی سېن بۆلەسن
فرانسواز؛ بونیسى اېسه سرغە یگنی «مېن» من دېگندیم سېنگە اشاره تیلی
ایله. بو برگرلر نینگ سرغە یگنی سۆنگگی بیر سفردن رمز و نشانه اېسه-دە،

كۆرەيپسىنىمى، ھلى طراوتىنى يۇقاتگىنچە يۇق. مېن ھم جانىم
 اوزىلمە گونچە بو عزيز عمرنىنگ آخرگى لحظه لريگچە شاد يشەيمەن. عزم و
 قرارىم شو، حيات نىنگ مېنگە نصيب اپتگن سۇنگى بىر يىلم شربتيدن
 تاتىب قالماقچىمەن. آخرىگچە درد بىلن تارتىشىب، اۋپكىمنى تىنىق ھوا ايلە
 تۇلدېرەمەن-دە، سۇنگ ابدىت پردەسىنى يوزىمگە تارتەمەن...

اۋلىم يىنگىلىك اپمىس، بىلەسنىمى فرانسواز! مېن دايم سېنگە تابولر حقىدە
 گېپىرىب كېلگنمەن. آلدىنلرى اۋلىم بىر تابو بۇلسە، اپندى او ياپىق نرسە
 اپمىس. اۋلىمدن قۇرقمىسلىك كېرەك. اۋلىم بىز اۋىلە گنچەلىك دەشت
 اپمىس. اونى آدملىر قۇرقىنچلى قىلىب قبول قىلگنلر. اصلیدە او بىر طبعىي
 جريان. اپرتەمى، كېچمى انسان اۋز اۋرنىنى كېلگوسى اولادلرگە بۇشەتیب،
 بو ياروق عالمى ترك قىلىشى شرط. مېن ھم شو طبعىي جريان نىنگ بىر
 بۇلگىمەن. ارمان سىز يشەدیم، بالە-چقە آرتدیردیم، اۋز علم و كمالیم ایلە
 قۇلىمدن كېلگونچە اپل-يورث، علم-فنگە خذمت قىلدیم... اپندى بۇلسە،
 شو قالگن عمرىم نىنگ ايكى آیینى سياحتدە اۋتكزىش نىتىدەمەن. كۇپ
 سفىرلدە يانىمدە بۇلدىنگ، دنيا خلقلىرى نىنگ كھنە تمدنلىرى ایلە آشنا
 بۇلدىك. كۆكرەگىمدە تلىپنە ياتگن يورەك نىنگ سۇنگى تېپىشىدن آلدین
 ايكى جانى باریب يقىندن كۇرماقچىمەن يا نصیب!

اوستیگه تاغ اغدریله یاتگنده ی بۇلیب تورگن فرانسوازنی توشکونلیک تمامی ایله چولغاب آگندی. کیپرلیکری نمگه باته یاتگن، یوزیده مونگ یوگیرگن، باقیشلیردن آغیر ایریلیق هواسی یاغیله ی دپه پدی. فرانسواز قۇللی نینگ سیرتی بیلن کۆز یاشرینی سیدیرب تشله دی و بیرگه قره ب دپدی:

- بو آغیر دردنی یینگیب کبله یاتگننگنی بیله من، - دپدی. کیم بیله دی قیسی بیریمیز آلدینراق بو یاروق عالمنی آلدین ترک قیله میز؟ ساغلیغیم کۆترسه سېن بیلن یبلکه داش بۇلیب، یانینگه یورگن بۇلردیم. مېنی کپچیر، بو قرارینگگه یوره گیم داش بېرمه پیدی. سایه نگ باشیمدن آریمه سین دونالد! سېن بیلن بیر عمر یاستیق داش بۇلیب قاله من دېگن آرزو ایله یشب کبله من. آخرگی لحظه لرگچه بیرگه بۇله میز. یوق، یوق سیاحتگه چیقیشگه مصلحت بېرمه یمن سېنگه.

دونالد، عمر یۇلداشینى علمی، منطقی دلیللر بیلن کۆندیردی.

اېری بیلن بیرگه سفرگه چیقّه آلمه گنیدن اؤکینچ-افسوسده اېدی. هر کونى سکایپ دن کۆریشیب، گپریشیب توریش شرطی بیلن اجازت بېرگن بۇلدى خانیم. آلدینده تورگن سفریدن سؤز آچدی دونالد.

- كۆپدەن بېرى ايككى جاينى كۆرىشنى كۆنگلىمدە توگىب يورردىم، او جايلىر اۆزلىرى نىنگ سر و اسرارى بىلەن مېنى دانگ قالدېرىب كېلەدى. سۆزلىرىمگە يىخشى قولاق توت فرانسواز: بېرى باميان بوداسى. چمەسى ۲۰۰۰ يىل بورون كۆشانيلىر ايمپىرىيەسى دورىدە تاغ نىنگ قاق بغيرىدە بوى كېرىب تورگن ۵۳ مترلىك اېر و خاتىن هيكلىنى بارىب كۆرىش و اونىنگ قرشىسىدە تورىب، منظرەنى كۆز جانىم بىلەن توپسىم، بو اۆتە حىرتلەنرلى بويوك مەبودەنى آچىق كۆز بىلەن كۆرسەم دېمەن. هېچ قندەى تخنىكەسىز برپا بۇلگن بو عالی صنعت اثرلىرىنى بنىاد قىلگن قۇللىر شىرپەسىگە احترام بجا كېلتىرسەم. بو چىنە كم معجزە. بوى كۆرسىتىگن يورت آدملىرى روھى بوتون، قۇللىرى ھنر بىلەن زېب تاپگن بۇلىشى كېرەك. بودا يورتداشلىرى صنعت سېور، بىلىمگە چىنقاق، خرافاتدەن اوزاق، مثل سىز استعداد و ذكاوت اېگەسى بۇلماغى كېرەك اېمىسى...؟

اىككىنچى كۆرماقچى بۇلگن جايىم امىر تېمور وطنى سمرقند! بو ايككى نام مېن اوچون حىرتلى دىر. اما، يقىن اۆتمىشىگچە بو تارىخى شىھرىنىنگ بدنى شىفقت بىلمەس اوروشلردەن آغرىب، روھى ققشب اېزىلىب، ساچىلىب كېتىگن دېيىشەدى كىتابلردە. اونىنگ بغيرىدە نىمەلر ىشىرىنگىنى مېنگە قارانغى. سمرقندنى مېنگە جاذبەدار قىلگن نرسە بىرگىنە اونىنگ توپراغى اېمىس؛ بويوك استعدادلرنى عالمگە تىقدىم قىلگن معظم خلقى دىر. كېل فرانسواز

گېرگېم كېلدى، بىر-ايكى آغيز تېمور حقىدە گېيرەى. مېن تېمورنى مارسل برايون دن آلدین هم بيلر اېدیم. بو فرانسوز عالمى نینگ ۷۰ ياشيدە يازگن «مېن فاتح تېمور» كتابى اۇقىگنلرېمنى باييتدى. صاحبقران امير تېمور يورتىنى زيارت قىلىش و تېمور حقىدە گى اۇقىگنلرېم نینگ ايزىنى كۆرىش نېتېم دېر. بو بويوك ذكاوت اېگەسى بيلن مجازى سۆزلىشىش دېر. بشرىت بنا بۇلگندن بويان تېمورچە ليك فوق العاده نبوغ اېگەسى، مثل سيز ذكاوت صاحى تونغىلگن بۇلمسە كېرەك. دنيا آچىش سېرىنى بيلگن بو شىخ حقىدە اۋىلەسم، اۋىلرېم بېتمس-توگەمس دېر. بىر سوال مېنى كۆپ قىينەيدى. او هم بۇلسە تېمور اروپا بۇساخەسىنى ھتلب، ايلگرىلش اۋرنيدە نېگە دېر آرتگە قىتەدى؟ اوزاق اجدادلرى سىنگرى توركستاندن سىلجىب، سىبر موزىكلرېدە مكان قورىب، سۇنگ آلاسكا آرقلەلى آقپان آرتىگە سوزىب اۋتېشى مېمكىن اېدى-كو؟ نظرىمدە تېمور بىر اېرتككە اۋخشەيدى. عرب و عجم داستانلرى اونى يۇلدن اورەدى. تېمور بو ياروق عالمده شېكار يره تېشى مېمكىن بۇلگن اولكن استعدادنى دىن يۇلېدە خرچلب، جودە كتە-كتە خطالرگە يۇل قۇيەدى... نصيب بۇلسە اوچ كوندن سۇنگرە سفرگە آتلنەمن.

دونالد مارچ آیی نینگ باشیده اوچاقده اؤتیریپ، سفرگه چیقادی و کورگن-بیلگنلیرینی خاتینگه یؤل-یۆله کهی^{۱۷} یازیب، گپیریپ توره بېردی.

بیرینچی خط:

سېنگه آنگه لی، قیناق ساغینچ-سلاملر یۆللەیمن فرانسواز. ایانەبېر، اۆلگۆده ی ساغیندیم سېنی... منە منزلگه هم یېتیب کېلدیم. چنگ-تۆزان، توتون و توپراق کوتیب یاتگن کابلگه کېلیپ قۆنیم تاپدیم. لوکس هوتلردن بیریده جایلشدیم. بیر هفته دن بویان شو بېرده من. اېرتەلب باشکېنت کابل مرکزگه قدم اوردیم. بیر جمله ده تصویرلب بېرسم اگر، پایتخت کابل بیر جفت بویره ککه اؤخشەیدی اېکن. تلویزیون تاغی باشکېنتنی کون باتر و کون چیقەر قیلیپ، ایکگه بۆلیپ توره دی. سەهل کم ۴۰ ییللیک اورشده شەر بدن ی ایلمە-تېشیک بۆلیپ کېتگن. توریست مقامیده من. مېنی بامیان گه آلیپ بارماقچی بۆلگن کیشیگه حقینی تۆلب، کېچقورون گپلشیپ قۆیگندیم. مېنی ساعت اۆنده بودا قرشیسیگه آلیپ باریشی کېرە ک اېدی. لېکن، نېگە دیر آیتگنیم نینگ تام تېسکریسی، بوگون اۆتە کېتگن جهالت حکمران اېکن بودا یورتیده...؟!

^{۱۷} یؤل-یۆله کهی: یۆلده کېتە توریپ، اۆتە توریپ.

اېمس چو عمر ايشى معلوم، هر نېچوك بۇلسه،
اۆزومنى يېتىكوره يېن يار اؤلور ديارغچه. (نوایي)

۱۷

دونالد باميانده بۇلدى. مملكت آدملىرى بىلن كۆرىشىپ، گپلىشىپ
سفرنامهسى نىنگ باميان قىسمىنى توگتدى. اونده يوز سوالگه يوز جواب
تاپگن بۇلدى. خىلقرنىنگ عرف-عادتى، يوروش-توروشى، كىيىنىشى،
قۇشقىلر، مدنيت و صنعتى بابىده يېترليچه قىزىقدن قىزىق معلومات
تۇپلهدى.

۱۸

دونالد سمرقندگه يۇل آلدى. شېھرنى كېزىپ، اۆزبېكلر حياتىدن جانلى
معلومات و منظره لرگه اېگه بۇلدى. تېمور ساغانه سىگه كېلىپ، ۱۴- عصر
فاتحىنى كۆز آلدىگه كېلتىردى. سفرنامه نىنگ سمرقند قىسمىنى يازىش
رىجه لشتىرىلدى...

۱۹

... جمعه كونى اېدى. دونالد تانگ سحر دن تورىپ، اوى اطرافىنى بىر
اېلىنىپ چىقدى. يشب تورگن اوى، محله سى، شېھر و بوتون يورتى نىنگ
تصوىرىنى خودى اۆزى بىلن بىر ياققه اېلىپ كېتە ياتگنده ي مىيه سىگه

جايلىشتىردى. قىتە-قىتە، تۇيىب-تۇيىب تىكىلدى منظرەلرگە. يىنە بىر آيدىن سۇنگ قىش باشلەندى. «سمرقندە او اۋىيم-اۋىيم قارلرنى مېن كورەمەيمەن-دە، افسوس!» -دېدى ايچىدە. و سفرىنى توگە تىب يورتىگە يۇل آلدى.

۲۰

دونالد ايگى شەرنى آيلنىب، كۇزلەگن مقصدىگە ابرىشىدى. و نھايت وطنىگە قىتىب كېلدى. آيلنىب، اويىگە قىتىب كېلدى. عايلىسى دۈرەسىدە خاطرەلرىدن گىرىب بېرر، ھزل-ھوزول قىلر، خانەنى كولگىگە تۇلدىرىب يوبارردى. دوكتورلرنىنگ وعدەسى تابارە يقىنلشەياتگىدن پىنك بوزەياتگىنى^{۱۸} يۇق. اۋشە ياقلر سۇز آچىلىشگە وقت بېرمەيىدى. افتىدن سفر يىخسى، خاطرەلى كېچگن. ايچىدە قالبب كېتگن سۇراقلرگە جواب ھم تاپگن كورىنەدى.

۲۱

اېرتەلب تورىشى بىلن-آق دونالد دوش آلدى، تىش يوويب، ساقالىنى قىرتىشلەدى، اۋسىبراق چىققن ساچلرنىنگ بىتە-ايكىتەسىنى قىچىلب تېكىسلەدى. ساعت تۇقۇزگە يقىنلشماقەدە اېدى. فرانسواز اچىقىنە كافي

^{۱۸} پىنك بوزمىلىك: پروا قىلمەي، اھمىت، اعتبار بېرمەي، خاطر جمع يورماق.

دملب، ناشتا تيارلشگه اورينه ياتگندى. دونالد، كوياولرگه اؤخشب، چيرايلى كيينب، دسترخوان تېگره سيدة، فرانسوازينىگ يان گينه سيدة اؤتيريب، سېويكليسى نينىگ هيدلرېنى دماغىگه جايلهدى. رېجھه سىنى فرانسوازگه يخشىلب توشونتيردى. يقينلىرى بىلن هم خىرلشدى. سؤنگره ماشينه سىگه اؤتيريب، كسلخانه گه يؤل آلدى.

دونالد دوكتورلر نظارتىده، كسل تختىده ياتقىلدى. ساعت سه يىن ساغلىگى آغىرلشه باردى... دوكتورلر بشارت قىلگن وقت سايه ساله ياتگندى. آرتىقچه اورنىشدىن فايده يۇق. وصىتده يازىلگنى دېك، تىلدىن قالگن دونالد، بدنىگه اولنگن جھازلرنى يېچىب آيشلرېنى كىپرىك ايماسى ايله التماس قىلدى. تىلى نينىگ اوچىده تىقىلىب تورگن سؤز و گپلر جايىده موز قاتدى. كىپرىكلر قوچشىب، بىر-بىرىگه ياپىشدى. بدنى ساوويب بارر، زۇرغه تىپىب تورگن يوره ك بىردىنىگه حركتدن قالدى. اؤپكه سيدة گى سؤنگىكى نفس هم كؤكره كنى ترك اېتدى. و نهايت دونالد ابدىت پرده سىنى يوزىگه تارتدى. خىرلشوو مراسمى آلىندى... فرانسواز ابدى اېرىلىق كؤز ياشى قىلدى و آرقه سىگه تىسه رىلىب، قؤلىده گى قىسقه گينه مكتوبى جماعت حضورىده اؤقىشگه باشلهدى.

خطده منه بولر يازىلگندى:

اوشبو وصيت خطيم مېنينگ اپنگ سېويكلى عمر يۇلداشيم فرانسواز
تيليدن اۇقيب، اېشتديريلسين. حيات، يورت، اېل، اولوسدن، مېن
همه لرينگيزدن راضى من اېل-يورت نينگ خدمتيني ادا قيله آلمه گن بۇلسم
عذر... اۇلميم اوچون يىغله منگيز. ماتم توتمه نگيز، دونالد يادى اوچون بير
پياله شراب ايچينگيز. تابوتيم اوزره شاد موسيقي كويلرى تره لسين.
جسدمنى آلوده ياقيشينگيزنى اوتينيب سوره يمن. مېنى آلاوگه
تاپشيرگنينگيز اوچون رحمت عزيزلريم!

۲۰۲۱ - تورانتو، كانادا

بیوگرافیه

اسمیم ایشانچ تۆره. ۱۹۵۹- ییلده فاریاب ولایتی شیرین تگاب اولوسوالیگی نینگ اسلام قلعه قیشلاغیده توغیلگنمن. مکتبى اؤشه تومن نینگ ظهیرالدین فاریابی لیسه سیده بیتیردیم.

۱۹۸۳-۱۹۸۷ ییللر آره سیده تاشکېنت دولت اونورسیتېتیده اۆزبېک تیلی و ادبیاتی بۆیجچه تحصیل آلدیم. کپین «آزادلیک» رادیوسیده ۱۴ ییل ژورنالیست بۆلیب ایشله دیم. ۲۰۰۵- ییلدن بویان کانادا اولکه سیده یشب کپلماقده من.

یازمه لریم نینگ اساسی قسمی فیسبوک آرقه لی نشر اېتیلیب، قالگنلری اېسه کمپوتریم آمباریده سقلنیب کپلینماقده.

چاپدن چیققن اثرلریم منه بولردن عبارت دیر:

۱. اۆزبېک ادبیاتی فرهنگی (استاد عالم کۆهکن بیلن بیرگه لیکده)
۲. حاضرگی اۆزبېک تیلی (مارفولوگیه)

مجازی ترماقلا رآرقه لی نشر اېتیلگن اثرلریم:

۱. نوایی نی انگلش (مقاله لر تۆپلمی)
۲. سینشته (حکایه لر تۆپلمی)

۳. چىراق (حكايه لار تۇپلمى)

۴. ينه قىتەمن (مىنى رومان)

چايگە تيار اثرلرئيم:

۱. اوچرەشەياتگن تاغلر (شعرلر تۇپلمى)

۲. بايقوش (صادق ھدايت نىنگ «بوف كور» رومانى ترجمەسى)

۳. بىر قىشلاق نىنگ كۆز ياشلىرى (قصة)

۴. دوتار چۇغلىرى (قادر مرادى نىنگ «سۇرمە و خون» رومانى ترجمەسى)

۵. مقاله لر تۇپلمى

آيتىش لازم كە «حاضرگى اۆزبېك تىلى (مارفولوگىيە)» ناملى كىتابىم نىنگ تۈزە تىلگن، قىتە ايشلنگن و تۇلدىرىلگن نىسخەسى حاضرگە چە نىشر اېتىلمەگن.